

**Filozofski fakultet / Istorija (2017) / Pomoćne istorijske nauke I**

|                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                 |                          |                            |
|-------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------------------|----------------------------|
| <b>Naziv predmeta:</b>                          | Pomoćne istorijske nauke I                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                 |                          |                            |
| <b>Šifra predmeta</b>                           | <b>Status predmeta</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>Semestar</b> | <b>Broj ECTS kredita</b> | <b>Fond časova (P+V+L)</b> |
| 3345                                            | Obavezan                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 3               | 5                        | 2+2+0                      |
| <b>Studijski programi za koje se organizuje</b> | Istorija (2017)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                 |                          |                            |
| <b>Uslovljenost drugim predmetima</b>           | Nema uslovljenosti drugim predmetima.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                 |                          |                            |
| <b>Ciljevi izučavanja predmeta</b>              | Upoznavanje studenata sa pomoćnim istorijskim naukama.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                 |                          |                            |
| <b>Ishodi učenja</b>                            | Nakon što student položi ovaj ispit, biće u mogućnosti da: 1. Objasni cilj, podjelu i značaj pomoćnih istorijskih nauka; 2. Navede značaj: latinske, glagoljske i ćirilске paleografije; 3. Tumači porijeklo, razvoj i oblike latinskog pisma od antike do humanizma; 4. Objasni nastanak i razvoj glagoljske i ćirilске, kao i da koristi istorijske izvore nastale na ovim pismima; 5. Zna najpoznatije glagoljske i ćirilске rukopise i natpise; 6. Navede i objasni značaj i praktičnu primjenu znanja iz: epigrafike, hronologije, filigranologije i toponomastike. |                 |                          |                            |
| <b>Ime i prezime nastavnika i saradnika</b>     | Dr Dalibor Elezović; Dr Vasilj Jovović                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                 |                          |                            |
| <b>Metod nastave i savladanja gradiva</b>       | Predavanja, vježbe, kolokvijum, domaći zadaci, konsultacije                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                 |                          |                            |
| <b>Plan i program rada</b>                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                 |                          |                            |
| Pripremne nedjelje                              | Priprema i upis semestra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                 |                          |                            |
| I nedjelja, pred.                               | Pomoćne istorijske nauke (uvod u nastavni predmet, podjela i značaj).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                 |                          |                            |
| I nedjelja, vježbe                              | Postanak i razvoj latinske paleografije, posebno u Crnoj Gori.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                 |                          |                            |
| II nedjelja, pred.                              | Paleografija: pojam, zadaci, istorijski razvitak. Materija i forma rukopisa. Sredstva za pisanje.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                 |                          |                            |
| II nedjelja, vježbe                             | Klasifikacija i periodizacija latinskog pisma, poseban osvrt na srednjovjekovna latinska pisma; skraćenice.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                 |                          |                            |
| III nedjelja, pred.                             | Latinska paleografija.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                 |                          |                            |
| III nedjelja, vježbe                            | Čitanje i paleografska analiza odabranih tekstova pisanih beneventanom, karolinom, goticom i humanistikom I.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                 |                          |                            |
| IV nedjelja, pred.                              | Porijeklo i razvitak latinskog pisma u rimskoj epohi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                 |                          |                            |
| IV nedjelja, vježbe                             | Čitanje i paleografska analiza odabranih tekstova pisanih beneventanom, karolinom, goticom i humanistikom II.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                 |                          |                            |
| V nedjelja, pred.                               | Pojava i razvitak srednjovjekovne minuskule.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                 |                          |                            |
| V nedjelja, vježbe                              | Latinski srednjovjekovni izvori za istoriju Crne Gore (dokumenta Rimske kurije, Ljetopis Popa Dukljanina, povelje Vojislavljevića, Kotorski latinski spomenici i dr).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                 |                          |                            |
| VI nedjelja, pred.                              | Beneventana, pismo papske kancelarije, karolina, gotica, humanistika.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                 |                          |                            |
| VI nedjelja, vježbe                             | Čitanje i tumačenje odabranih tekstova iz latinske epigrafike; Latinski natpisi kao izvor za istoriju Crne Gore.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                 |                          |                            |
| VII nedjelja, pred.                             | Skraćenice rimske epohe, srednjovjekovne skraćenice, brojevi, interpukcija, minijatura.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                 |                          |                            |
| VII nedjelja, vježbe                            | Kolokvijum                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                 |                          |                            |
| VIII nedjelja, pred.                            | Značaj staroslovenskog jezika. Začetnici slovenske pismenosti Ćirilo i Metodije.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                 |                          |                            |
| VIII nedjelja, vježbe                           | Pravopis staroslovenskog jezika i pravila čitanja.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                 |                          |                            |
| IX nedjelja, pred.                              | Glagoljska i ćirilska paleografija.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                 |                          |                            |
| IX nedjelja, vježbe                             | Kanonski spomenici staroslovenskog jezika.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                 |                          |                            |
| X nedjelja, pred.                               | Normalizacija i rekonstrukcija staroslovenske grafije i pravopisa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                 |                          |                            |
| X nedjelja, vježbe                              | Prezentacija domaćih (seminarskih) radova.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                 |                          |                            |
| XI nedjelja, pred.                              | Staroslovenski spomenici, glagoljski i ćirilski rukopisi i natpisi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                 |                          |                            |
| XI nedjelja, vježbe                             | Čitanje i paleografska analiza odabranih primjera ćirilске pismenosti; Najstariji ćirilski rukopisi (Miroslavljevo i Vukanovo jevanđelje).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                 |                          |                            |

|                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                         |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                               |                                               |                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|-----------------------------------------------|---------------------------|
| XII nedjelja, pred.                                                                                                                                                                                        | Epigrafika.                                                                                                                                                                             |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                               |                                               |                           |
| XII nedjelja, vježbe                                                                                                                                                                                       | Dubrovački arhiv - građa pisana govornim jezikom toga doba (XII-XV v).                                                                                                                  |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                               |                                               |                           |
| XIII nedjelja, pred.                                                                                                                                                                                       | Filigranologija.                                                                                                                                                                        |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                               |                                               |                           |
| XIII nedjelja, vježbe                                                                                                                                                                                      | Izvori za toponomastiku Crne Gore.                                                                                                                                                      |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                               |                                               |                           |
| XIV nedjelja, pred.                                                                                                                                                                                        | Hronologija. Indikcija, početak godine, mjeseci i dani, gregorijanski kalendar.                                                                                                         |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                               |                                               |                           |
| XIV nedjelja, vježbe                                                                                                                                                                                       | Hronologija. Indikcija, početak godine, mjeseci i dani, gregorijanski kalendar.                                                                                                         |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                               |                                               |                           |
| XV nedjelja, pred.                                                                                                                                                                                         | Toponomastika.                                                                                                                                                                          |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                               |                                               |                           |
| XV nedjelja, vježbe                                                                                                                                                                                        | Prezentacija domaćih (seminarskih) radova.                                                                                                                                              |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                               |                                               |                           |
| <b>Opterećenje studenta</b>                                                                                                                                                                                | Nastava i završni ispit (5 sati 20min) x 16 = 85 sati i 20 min neophodne pripreme prije početka semestra 2x (5sati i 20 min) = 10sati i 40min ukupno opterećenje za predmet 4x 30 = 120 |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                               |                                               |                           |
| <b>Nedjeljno</b>                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                         |                                               | <b>U toku semestra</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                               |                                               |                           |
| <b>5 kredita x 40/30=6 sati i 40 minuta</b><br>2 sat(a) teorijskog predavanja<br>0 sat(a) praktičnog predavanja<br>2 vježbi<br><b>2 sat(a) i 40 minuta</b><br>samostalnog rada, uključujući i konsultacije |                                                                                                                                                                                         |                                               | Nastava i završni ispit:<br><b>6 sati i 40 minuta x 16 =106 sati i 40 minuta</b><br>Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera):<br><b>6 sati i 40 minuta x 2 =13 sati i 20 minuta</b><br>Ukupno opterećenje za predmet:<br><b>5 x 30=150 sati</b><br>Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 do 30 sati (preostalo vrijeme od prve dvije stavke do ukupnog opterećenja za predmet)<br><b>30 sati i 0 minuta</b><br>Struktura opterećenja: <b>106 sati i 40 minuta (nastava), 13 sati i 20 minuta (priprema), 30 sati i 0 minuta (dopunski rad)</b> |                                               |                                               |                           |
| <b>Obaveze studenta u toku nastave</b>                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                         |                                               | Studenti su obavezni da pohađaju nastavu, urade domaći zadatak, odrade kolokvijum i završni ispit.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                               |                                               |                           |
| <b>Konsultacije</b>                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                         |                                               | Dr Dalibor Elezović, kabinet 221, ponedjeljak 12-13h Dr Vasilj Jovović                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                               |                                               |                           |
| <b>Literatura</b>                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                         |                                               | B. Šekularac- M. Atlagić, Pomoćne istorijske nauke, Priština 1999; V. Novak, Latinska paleografija, Beograd 1980; J.Stipišić, Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi, Zagreb 1972; S.Antoljak, Pomoćne istorijske nauke, Kraljevo 1971;B. Šekularac, Tragovi prošlosti Crne Gore, Cetinje, 1994; B. Šekularac, Dukljansko - Zetske povelje, Titograd, 1987; B. Šekularac, Razvoj pismenosti u Crnoj Gori, Cetinje, 2014.                                                                                                                                                                                                                   |                                               |                                               |                           |
| <b>Oblici provjere znanja i ocjenjivanje</b>                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                         |                                               | Kolokvijum(pismeno) - 40 poena. Jedan domaći zadatak - 6 poena. Prisustvo nastavi -4 poena. Završni ispit (pismeno,usmeno)- 50 poena. Završna ocjena se daje kumulativno, ko sakupi najmanje 51 poen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                               |                                               |                           |
| <b>Posebne naznake za predmet</b>                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                         |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                               |                                               |                           |
| <b>Napomena</b>                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                         |                                               | Plan realizacije nastavnog programa po tematskim cjelinama i terminima studenti će dobiti na početku semestra.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                               |                                               |                           |
| <b>Ocjena:</b>                                                                                                                                                                                             | F                                                                                                                                                                                       | E                                             | D                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | C                                             | B                                             | A                         |
| <b>Broj poena</b>                                                                                                                                                                                          | manje od 50 poena                                                                                                                                                                       | više ili jednako 50 poena i manje od 60 poena | više ili jednako 60 poena i manje od 70 poena                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | više ili jednako 70 poena i manje od 80 poena | više ili jednako 80 poena i manje od 90 poena | više ili jednako 90 poena |